

Bugarska -
svitanje kod
Plovdiva

Mlade bugarske bikerice

Turska - bikeri na brijanju (Spensi i Štipe)

Turska - Edirne, Velika džamija

”Balkane, Balkane, - budi mi silan i dobro mi stoj!”

Već mnogo puta prokrstarilo sam Balkanom, najviše putujući prema Panhellenicu, velikom susretu u Grčkoj. Opisati ću ovogodišnje putovanje koje je karakteristično jer je vodilo preko čak 8 zemalja, a sve to za samo šest i pol dana

VOZI, SNIMA I PIŠE: **DARKO LABAŠ**

Iz Varaždina sam krenuo u četvrtak poslije pet popodne. Preko Tovarnika sam izašao iz Hrvatske, a noć me uhvatila na autocesti prema Beogradu. Dok sam prolazio mostom preko Save, pružao mi se lijep pogled na noćni Beograd. Kratka stanka radi tankanja, pa jurim dalje prema Nišu. Stajem oko jedanaest, na brzinu gutam hamburger i ispijam Fantu, te sam iza ponoći kod Niša. Skrećem sa autoceste do motela Nais i zaista, na parking su motori mojih prijatelja Mireka, Spensija i Štipeta. Od portira doznajem da su prije sat vremena otišli spavati, a ja ih nemam srca buditi. Glupo mi je na nekoliko sati uzeti sobu u motelu, pa nakon kraćeg razmišljanja palim motor -

idem dalje. Sa autoceste vidim svijetla Niša, te sam uskoro u Sićevačkoj klisuri uz rijeku Nišavu. Cesta postaje dramatično loša, puna rupa napunjenih vodom od nedavne kiše, a to sve i u bezbrojnim tunelima, neosvijetljenim, uskim i neoznačenim. Onda dolazi i najnezgodnija stvar za svakog motorista: magla! Brzinu je trebalo smanjiti na minimum, loviti neki auto i voziti za njim, ali su automobili bili prebrzi za mene u toj maglovitoj noći. Nekako sam se domogao Pirota, te Dimitrovgrada i bugarske granice. Iza ulaza u Bugarsku magla je nestala, oko 3 sata u noći sam na obilaznici Sofije. Nekoliko puta zaustavljala me policija, za čudo nisu tražili novac kao prijašnjih godina, samo provjera dokumenata, prijateljski razgovor, pa sam mogao dalje. Kod Plovdiva se počelo daniti,

moj turskoj granici, na mjestu održavanja ovogodišnjeg Panhellenic susreta. Iako je rano, moj prijatelj bradonja, šef cijelog spektakla, srdačno me pozdravlja i ne vjeruje da sam cijelu noć vozio. Udaljenost od 1200 kilometara prevezio sam za nešto više od 13 sati. Postavljam šator i uskoro jurim natrag prema granici odakle sam i došao da dočekam Marina i Denisa koji stižu sa proputovanja kroz Rumunjsku i Bugarsku. Panhellenic sam opisao u jednom od prethodnih brojeva, pa nastavljam s ponedjeljkom nakon susreta. U međuvremenu su pristigli Stipo, Spensi i Mirek, pa krećemo dalje na 6 motora. Na kraju Kastanie je granična rampa s Turskom, pa koristimo priliku i nakratko prelazimo u tu za nas još uvijek egzotičnu zemlju. Petnaestak kilometara iza grani-

ceste u Bugarskoj (mislim na glavne) su odlične, pa se moglo dobro potegnuti, te sam uskoro u Svilengradu iza kojeg je grčka granica. Još pedeset kilometara sjeveroistočnom Grčkom, te sam točno u sedam ujutro u gradiću Kastania, na sa-

Turska - Edirne

Grčka - Kavala, pogled sa tvrđave

Turska - Edirne, Velika džamija

Grčka - Ruski bikeri ne mogu ući u Grčku (granica)

Balkane moj

ce nalazi se jedan od najljepših turskih gradova, Edirne. Ukrašen je mnogobrojnim džamijama, a najljepša, najveća i najpoznatija je Velika džamija. Upravo pred njom parkiramo motore i krećemo u razgledavanje. Pri ulasku u džamiju moramo se, naravno, izući. Divimo se ornamentima po zidovima i kupoli. Sagradio ju je veliki turski graditelj Mimar Sinan u XVI stoljeću. U sklopu džamije je i bazar gdje se mogu kupiti orijentalni suveniri. Uzimamo motore i odlazimo u sam centar grada. Stipo, Denis i Spensi odlaze na brijanje koje je ovdje u Turskoj posebna ceremonija, a mi ostali za to vrijeme uživamo u čaju.

Za Tursku baš i nemamo previše vremena, pa krećemo uz grčku granicu prema jugu. Ovdje, izvan glavnih cesta, ova je orijentalna zemlja baš onakva kakvom je i zamišljamo: tek ponegdje u ogoljelom brdovitom krajoli-

ku naziru se malena sela s džamijom u sredini. Tako stižemo u Ipsalu, pogranični gradić. Kako uz cestu nigdje nismo uspjeli naći restoran, u centru Ipsale nalazimo "lokantu" (po turskom: restoran) u pravom "domaćem" stilu, pa onako gladni iz pulta, kako je to kod njih izloženo, izabiremo gomilu jela, od svega pomalo. Pošto su njihova jela izrazito jako začinjena, pobjao sam se za svoje zdravlje, međutim je sve dobro prošlo.

Prelazimo natrag u Grčku. Na grčkoj strani granice nailazimo na skupinu ruskih biker-a s dvanaest BMW-a R1200 RT. Stipo je oduševljen jer i on vozi isti motocikl. Očito imaju problem, jer su svi u zgradi carine. Grci ih ne puste dalje jer ruske vozačke dozvole ovdje ne važe?! Mi im ne možemo pomoći, opraštamo se s njima i kod Alexandroupolisa stižemo na obalu Egejskog mora. Kako je cijela ova godina hladnija nego inače,

ni ovdje nisu vladale uobičajene paklene vrućine, tako da je bilo ugodno voziti uz obalu. Neprekidno smo sretili skupine motorista na povratku s Panhellenica. Današnji cilj je grad Kavala, kamo smo stigli predvečer. Smjestili smo se u kamp, a neki u bungalove i taman je još bilo vremena da se okupamo za dana. Kavala je prekrasan grad koji nas podsjeća na Split. Sljedeći dan uspinjemo se na tvrđavu s koje puca pogled sve do otoka Thassosa. Put nas dalje vodi uz jezera Volvi i Koronia do Thessalonikia, kojeg obilazimo, pa dalje u planine sjeverne Grčke. Zavojnita cesta vodi nas do grada Edessa. Kako smo manje-više svi umorni od napora nekoliko posljednjih dana, u Edessi se zaustavljamo da nešto popijemo. Rano poslijepodne je, a grad kao da je zamro: nikoga nema na ulicama. Posljedica je to vrućine, valjda su se svi zatvorili u kuće. Brdovitim predjelima nastavljamo prema makedonskoj granici. Uskoro smo u Bitoli i skrećemo u centar grada. Svrtaćemo u kafić na dugo očekivano skopsko pivo. Kroz pokrajinu Pelagonija dalje vozimo preko Plačenske planine prema Ohri-

Grčka - Dadia, stanište orlova

Grčka - muzej svile

Turska - ovako se mogu izabrati jela

PRAZNA STRANICA

Grčka - Kavala

Makedonija - Bitola

du. Stižemo u sumrak, parkiramo uz jezero i sjedamo u kafić. Stipo otipka nekoliko telefonskih brojeva i začas su s nama bikeri iz Moto-Ohrida. Pronalaze nam sobe, pa nas Neim vodi u svoj restoran u centru starog dijela grada. Pokazuje nam fotografije svojih putovanja Evropom po mnogobrojnim FIM-rally-ima. Uživamo u originalnim makedonskim specijalitetima. Oko ponoći napuštam ekipu i odlazim na spavanje jer su-tradan, sedmi dan puta, moram biti kod kuće. Ostali imaju više vremena od mene.

Ustajem poslije šest i razmišljam. Najbrže bi bilo do Varaždina preko Skopja i Beograda, ali to mi je već dosadno jer sam posljednjih godina često putovao tom relacijom. Do doma bih imao autocestu i svakako bih navečer bio kod kuće. Kopka me Albanija u kojoj sam bio prije pet godina. Tako je blizu i žao mi ju je propustiti. Hoću li tim putem stići danas kući? Čekaju me četiri granice, a sjećam se da smo po Albaniji jedva vozili zbog katastrofalnih putova. Od prijatelja sam čuo da se situacija znatno popravila. Neim mi je također pričao da policija ima strogu zabranu maltretiranja stranaca. Odluka je pala, idem kroz Albaniju, pa što bude! Iz Ohrida krećem sjevernom obalom jezera prema Strugi. Rano je jutro, pa nema prometa niti šetača, što daje poseban čar je-

Makedonija - Ohrid, kod Neima na večeri

zeru. Iza Struge prolazim kroz Kališta, te se kraće zadržavam u Radoždi, na samoj albanskoj granici. Selo je tipično makedonsko, Ohridsko jezero se prelijeva u suncu, pa je šteta to ne zabilježiti foto-aparatom.

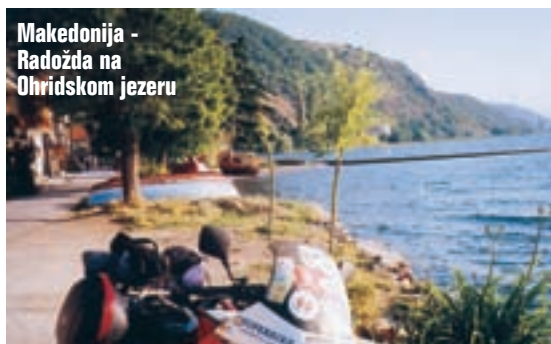
Na granici čekam jedan sat radi smjene carinika, inače ide brže, bar tako kažu. Trebao sam platiti 10 eura, a vize više nisu potrebne. Iza granice, na prvom raskršću stoje jasni, novi putokazi, asfalt je odličan. Ne vjerujem svojim očima, valjda je tako samo uz granicu. Ne, nije! Tako je i dalje. Cesta vijuga uz nekakvu rječicu, vozim oko 160 km/h po dugim, preglednim zavojima, uživam u vožnji. Dva puta me zaustavlja policija. Ne traže dokumente, provodim s njima nekoliko minuta u ugodnom razgovoru. Znaju odlično engleski. Ništa mi nije jasno. Ne može se jed-

na tako siromašna zemlja toliko promijeniti za samo pet godina. Prolazim kroz Librazhd. Puno je ljudi na ulicama, u tom malenom gradiću u tijeku je nekakav sajam. Sve je prilično uredno, a isto tako je i u većem gradu Elbasanu, koji je sljedeći na mojoj ruti. Malo neurednije je predgrađe ili kako se kod nas kaže: industrijska zona s velikim napuštenim zardalim tvornicama. I rampa na pružnom prijelazu nije neka reprezentativna, ali ne može baš sve biti kao na zapadu.

Između Elbasana i Tirane je prijevoj s prelijepim vidicima. Cesta nije baš tako dobra kao u dolini, ali daleko bolja od očekivanog. Zaustavljam se u jednom od mnogobrojnih manjih restorana i pokušavam naručiti nešto za jelo. Majka i kći me blijedo gledaju. Kada sam počeo gurati ruku u usta, kći je shvatila i povikala: "pila ". OK, daj mi pilu pa što bude. Pila je, to sam tek kod kuće saznao, albanski nacionalni specijalitet, tj. riža sa sirom. Ništa posebno, ali nešto je trebalo pojesti. To mi je ionako bilo jedino jelo taj dan. Spustio sam se u Tiranu i uletio u prometni krkljanac. Automobila je toliko, da se jedva probijam s motorom. I to u zemlji u kojoj su do prije petnaest godina privatni automobili bili zabranjeni! Tirana je puna novih zgrada, puna je novih gradilišta, a i prometnice su razrovane te se obnavljaju. Stižem i na glavni

Makedonija - Ohridsko jezero rano ujutro

Makedonija - Radožda na Ohridskom jezeru

Albanija - kod makedonske granice

Albanija

Albanija - Elbasan

Albanija - Skadar

CrnaGora - Skadarsko jezero

trg koji smo nekad gledali na televiziji, a bio je pun bicikala. Sada je pun automobila. Izaći iz Tirane još je problematičnije nego je bilo ući, pa se probijam između mnogobrojnih starih, ali i novih Mercedes, koji su ovdje u Albaniji najčešće marke. Nakon Tirane izlazim na cestu koja povezuje sjever i jug zemlje, kojom sam vozio prije pet godina. Tada je bila prepuna rupa, tako da smo se kretali u prvoj ili drugoj brzini. Sada tom istom cestom konstantno vozim 160 km/h (osim u selima), a na trenutak sam povukao i do 230 km/h. Da mi je to netko pričao prije pet godina! Tako sam stigao u Skadar, napravio nekoliko fotki, popio sok, pogledao spomenike nekim njihovim junacima koji su obavezno postavljeni nasred velikih raskrižja i krenuo na zadnji dio puta, prema crnogorskoj granici. Tu je cesta nešto lošija, ali prohodna. Tako sam djeci, koja su se igrala nasred ceste, potrubio da se maknu, a za uzvrat sam dobio kamen u rebra. Stigao sam na obalu Skadarskog jezera, a tu je i granica, koju sam prošao skoro isto tako brzo kao, recimo, da sam na Šentilju. Crnogorski dio Skadarskog jezera je park prirode i vrlo je lijep, a jako me podsjeća na Kopački rit, isto tako je močvara kao i kod nas. Nemam previše vremena za razgledavanje jer navečer moram biti doma, a već je poslijepodne. Kroz Tuzi, gdje pretežno žive Albanci, uskoro sam u glavnom gradu Podgorici, koju obilazim, pa zatim pravac

Nikšić. Ceste su dobre, prometa nema, nemam niti policije, pa se mogu slobodno voziti koliko mi drago. Slijede prijevoji preko planina Vojnik i Javorak, a onda stižem u kanjon rijeke Pive. To je nešto najljepše što biker-putnik može poželjeti. Cesta vodi visoko iznad plavo-zelene rijeke koja probija svoj put iz-

među planina, a onda se kod mjesta Plužine spušta do same obale uz koju su uklesani mnogobrojni tuneli. Vrijeme je prekrasno, pa je vožnja kanjonom Pive više nego doživljaj. I tako do Šćepan Polja, gdje je granica s BiH. Iza granice se Piva sastaje s Tarom i zajedno čine Drinu. A nekih tridesetak kilo-

Crna Gora - kanjon Pive

Albanija - prevoj prema Tirani

Albanija - Tirana

Albanija - Elbasan

Albanija - Skadar

Albanija - Skadarsko jezero

Albanija - nacionalni specijalitet pila

Albanija - rijeka Drim kod Skadra

metara, sve do Broda na Drini, bog kao da je zaboravio na ove krajeve. Nakon što sam granicu prešao drvenim mostom, cesta postaje uska i poluasfaltirana, tj. s rastrganim starim asfaltom, pa se osjećam kao nekada u Albaniji. Između Broda na Drini i Sarajeva vozim po dobroj cesti kanjonom rijeke Bistrice, a

kasnije Željeznice. Iza Sarajeva sam sve do naše granice uz rijeku Bosnu. Zenica, Doboj, Derventa, pa prelazim u Brod. Već je mrak, pa mi ne preostaje ništa drugo nego autocestom što brže kući, kamo sam stigao oko 23 sata. Današnjih napornih 1.064 km od Ohrida do Varaždina je iza mene, a i cijelo pu-

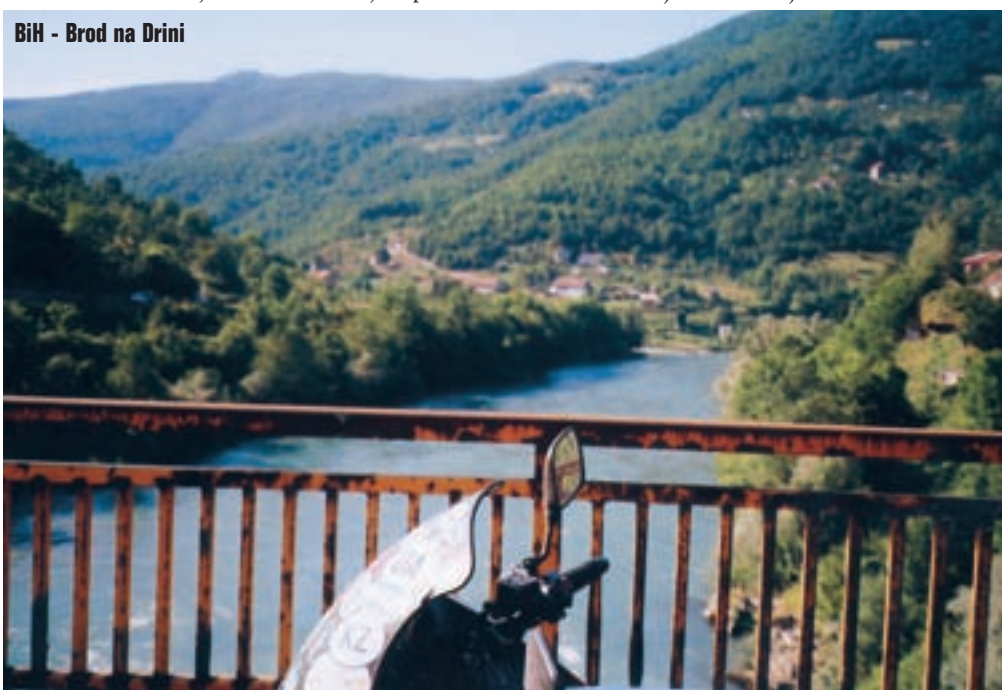
tovanje koje je trajalo nepunih tjedan dana u ukupnoj dužini od 3.650 km ostat će mi u lijepom sjećanju. Ostatak moje ekipe je također kroz Albaniju prešao u Crnu Goru, te kroz Crnogorsko primorje do Makarske rivijere. Vrag mi nije dao mira, pa sam se nakon dva dana našao sa njima u Baškoj vodi... ■

Crna Gora - kanjon Pive

Crna Gora - kanjon Pive

BiH - Brod na Drini